

Escherichia coli İnfeksiyonlarına Bağlı Olarak Oluşan Antikorlarla Brucella Antijenleri Arasında Saptanabilen Reaksiyonların Değerlendirilmesi

Hatice Hasman, Başak Dokuzoðuz, Haluk Erdoðan, Ayfer TÝrkmen

Özet: Çalýşmamız *E.coli* infeksiyonları sırasında oluşan antikorlar ile *Brucella* antijenleri arasında gözlenebilen çapraz reaksiyonlar ve tanida yol açabilecekleri yanılıgtı olasılığını araþtirmak amacıyla planlandı. Kan, idrar, yara ve apse kültürlerinden *E.coli* üretilen 50 olgunun, etken izole edildikten en az 15 gün sonra alınan serum örneklerinde Wright aglutinasyon testi ile 1/20, 1/40, 1/80 ve 1/160 dilüsyonlarda *Brucella* antikorları bakımından çapraz reaksiyon araþtırıldı. Ayrıca bruseloz gibi retiküloendotelial sistemi tutan, lenfoma ve lösemi tanısı almış 50 olgunun serum örneklerinde de aynı dilüsyonlarda Wright aglutinasyon testi çalışıldı. Elde edilen sonuçlar kan donörlerinden seçilen 100 kişilik kontrol grubunun antikor titreleri ile karşılaştırıldı. Ortalama titrasyon değerleri *E.coli*, malignite ve kontrol gruplarında sırası ile $1/22.80 \pm 34.99$, $1/16.00 \pm 30.51$, $1/3.20 \pm 8.86$ olarak saptandı ve *E.coli* grubu ile kontrol grubu arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulundu. Yapılan değişik çalışmalarla *E.coli* O157 serotipi ile *Brucella* kökenleri arasında antijenik ilişki olduğu ve çapraz reaksiyonlar gözleendiği bildirilmiştir. Biz çalışmamızda, *E.coli* O157 yanında diğer *E.coli* serotiplerinin infeksiyonları sırasında da oluşabilecek yanıklanabilecek çapraz reaksiyonları değerlendirdik ve şüpheli bruseloz olgularındaki serolojik testlerin yorumlanması, bu antikorların oluşturduğu yalancı pozitifliklerin dikkate alınması gerekiði sonucuna vardık.

Anahtar Sözcükler: *Escherichia coli*, *Brucella*, malignite, çapraz reaksiyon.

Summary: Evaluation of reactions between antibodies due to *Escherichia coli* infections and *Brucella* antigens. Our study was planned to evaluate the cross-reaction between the antibodies occurred during *E.coli* infections and antibodies from *Brucella* infection, and to estimate the possibility of misdiagnoses. *E.coli* was isolated from blood, urine, wound and abscess cultures of 50 different patients whose serum samples were taken at least 15 days after the isolation of this causative agent. The cross-reaction was investigated between these serum samples and *Brucella* antigens via Wright agglutination test at 1/20, 1/40, 1/80 and 1/160 dilutions. In addition, Wright agglutination test was performed at the same dilutions with serum samples taken from 50 cases with lymphoma or leukemia, diseases involving the reticuloendothelial system like brucellosis. The results were compared with the agglutination results of the serum samples, which were taken from 100 blood donors used as a control group. The mean titration values for *E.coli*, malignancy and the control group were as follows: $1/22.80 \pm 34.99$, $1/16.00 \pm 30.51$, $1/3.20 \pm 8.86$ and statistically there was significant difference between the *E.coli* group and the control group. In various studies, it was reported that there was an antigenic relationship between *E.coli* serotype O157 and *Brucella* species and, cross-reactions can be seen. We evaluated the cross reactions which may result due to antibodies that may occur during infections caused by other *E.coli* serotypes beside *E.coli* O157. We concluded that in the interpretation of the serologic tests of suspected brucellosis cases, the false positive reactions due to these antibodies should be taken into consideration.

Key Words: *Escherichia coli*, *Brucella*, malignancy, cross-reaction.

Giriş

Bruseloz tanıklığında, kÝltÝr yþntemleriyle etkenin ge ve gÝ Ýremesi yÝzÝnden Wright aglütinasyon testi kabul gšren ve oðlu olguda tanÝkoyduran bir test olmaya devam etmektedir. *Brucella*, Gram-negatif bir kokobasılı olmasından dolayı diñer Gram-negatif bakterilerle ortak antijenik yapılar i erir (1-6). Bu bakterilerden şzellikle *Escherichia coli* O157 serotipinin neden olduðu infeksiyonlar sÝrasÝnda oluþan antikorlarÝ, *Brucella* antijenleri ile aglütinasyon reaksiyonu vererek yalancý pozitif reaksiyonlara neden olabildiði gšsterebilmiþtir (1,7,8). Yalancý pozitif reaksiyonlar, asýl etken dÝndaki farklı bir bakteriyel ajanÝ antijenlerine karþý olu-

þan antikorlara bañlýklý. Sonu ta bu durum, şzellikle sÝnýða pozitiflik saptanan bÝþpheli bruseloz olgularÝN tanıklığında karþılık yaratmakta ve yanÝgýlara neden olabilmektedir. , alþamamýða *E.coli* O157 serotipi yanÝnda, diñer *E.coli* suðlarÝN da infeksiyon etkeni olduðu 50 olgunun serumunda, *Brucella* ile yalancý pozitif reaksiyon verebilen antikorlarÝ araþtýrdýk. Ayrýca bruseloz gibi retiküloendotelial sistem (RES)Ý tutan (9), bazen de klinik ve laboratuvar bulgularÝ bakýmÝndan benzer şzellikler gšsterebilen lenfoma ve l‰semili 50 olgunun serumlarÝ ile *Brucella* antijenleri arasÝnda gšzlenebilecek apraz reaksiyonlarÝ araþtýrdýk.

Yöntemler

Kan, idrar, yara ve apse kÝltÝrlerinden *E.coli* üretilen 50 olgunun, etken izole edildikten en az 15 gÝn sonra alý

Tablo 1. Her Üç Grupta Saptanan Titrasyon Değerleri ve Oranları

Gruplar	≥1/160		1/80		1/40		1/20		0		Toplam n (%)
	n	(%)	n	(%)	n	(%)	n	(%)	n	(%)	
<i>E.coli</i>	1	(2.0)	8	(16.0)	3	(6.0)	11	(22.0)	27	(54.0)	50 (25.0)
Malignite	1	(2.0)	3	(6.0)	7	(14.0)	6	(12.0)	33	(66.0)	50 (25.0)
Kontrol	0	(0)	0	(0)	3	(3.0)	10	(10.0)	87	(87.0)	100 (50.0)
Toplam	2	(1.0)	11	(5.5)	13	(6.5)	27	(13.5)	147	(73.5)	200 (100)

nan serum şırnaklerinde Wright aglutinasyon testi ile 1/20, 1/40, 1/80 ve 1/160 dilüsyonlarda *Brucella* antikorlar Yabımdan apraz reaksiyon arası Yabıd. Ayrıca lenfoma ve lşsemi tanısı almış 50 olgunun serum şırnaklerinde de aynı dilüsyonlarda Wright aglütinasyon testi aYabıd. Elde edilen sonuclar kan donşerlerinden se ilen 100 kişilik kontrol grubu ile aglütinasyon titreleri Yabımdan karbüratı Yabıd, alıbmada Refik Saydam Hızzıslıha Merkeziinden saÜanan *B.abortus* 99S subundan hazırlanan *Brucella* antijeni kullanıldı. Üstatistiksel değerlendirme her Y grubun ortalama titrasyon değerlerinin karbüratıması esasına dayalı olan Kruskal Wallis ystemi ile yapıldı.

Sonuçlar

E.coli grubundaki 50 olgudan 31'inin kadınlı (%62), 19'unun erkek (%38); malignite grubundaki 50 olgudan 19'unun kadınlı (%38), 31'inin erkek (%62) ve kontrol grubundaki 100 olgudan 13'inin (%13) kadınlı, 87'sinin (%87) erkek olduğunu; gruptardaki yaþ ortalamaları *E.coli* grubunda 47.03 (19-80), malignite grubunda 41.40 (16-74) ve kontrol grubunda 31.30 (18-60) olduğunu gszlendi. Yaþ, cins, geldikleri bşlge ve mesleki dÜmlar Yabımdan gruplar arasında istatistiksel bir fark saptanmadı.

Her Y grupta olgu sayıda gşre saptanan titrasyon değerleri Tablo 1'de izlenmektedir. Ortalama titrasyon değerleri *E.coli*, malignite ve kontrol gruptarında sırası ile 1/22.80 – 34.99, 1/16.00 – 30.51, 1/3.20 – 8.86 olarak; minimum titrasyon değerleri tüm gruptarda 0 olarak ve maksimum titrasyon değerleri ise *E.coli* ve malignite grubunda >1/160 iken, kontrol grubunda 1/40 olarak saptandı. Ortalama titrasyon değerleri Yabımdan *E.coli* grubu ile kontrol grubu arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulundu $p<0.05$ (Tablo 2).

Irdeleme

Yapılan alıbmalarda *E.coli*, *Yersinia enterocolitica*, *B.abortus* ve *B.melitensis* aynı karbonhidrat sekansları ieren O抗jenlerini taþıkları ve antijenik olarak benzer

oldukları gşsterilmi; lipopolisakarid (LPS) yapılararasıda serolojik apraz reaksiyonlar izlenmiştir (1-6).

E.coli'nin dÜ membranında matriks porinler (OmpC ve OmpF), bir ñheat-modifiable protein (OmpA) ve murain lipoprotein yapılar saptanmıştır. Benzer yapılar Gram-negatif bakterilerin Yabıd bir o Ünlu Ündə da gşsterilmi; ve bunlarla tÜm bu mikroorganizmaların esansiyel yapılar olduğunu şne sÝrÝlmÝþtýr (10). *B.abortus*'nın dÜ membran proteinlerinin analizinde saptanan Y grup proteinden, grup 2 i in Omp 2b ve Omp 2a ve grup 3 i in Omp 25 ve Omp 31 olarak belirlenen yapılar izole edilmiş; Omp 2b ve 2a Ünporinler olduğunu gşsterilmi. TÜm *Brucella* kşkenlerinde antijenik olarak şzdeß olan grup 2 proteinleri ile *E.coli*'nin Omp F yapıY ve diÜer Gram-negatif bakterilerin porinleri arasnda benzerlik olduğunu izlenmiştir (10,11). Grup 3 proteinlerinden Omp25'ün *E.coli*'deki OmpA proteinine karbüratı geldiÜi, bir porin olduğunu şne sÝrÝlen Omp 31'in ise *B.melitensis*de olduğunu gibi *E.coli*'de de YretildiÜi saptanmıştır (11). Ayrıca hayvanlar Üzerinde yapılan alıbmalarda, *B.ovis* ile diÜer bakteriler arasında da yalancı pozitiflik olabileceÜi Üzerinde durulmuştur (12).

Normalde serumda *E.coli*'nin LPS, lipoprotein ve -hemolizin gibi ebitli抗jenlerine karbürantikorların bulunabileceÜi ve bunlarla infeksiyon sonrasıda arttıYbilimmektedir. SaÜÜklÝ bireylerin serumlarında bazý *E.coli* subolarýnýn Omp A proteinine karbüratı o Ünlu Ün IgG grubu olan antikorlar gşsterilmi; ayrıca OmpC, OmpF ve diÜer membran proteinlerine karbüratıda antikorlar bulunabileceÜi Üzerinde durulmuştur (13). *E.coli* O157:H7 izole edilen hemolitik üremik sendromlu (HUS) olguları serumlarında ise OmpA ve diÜer dÜ membran proteinlerine karbürat IgG antikorlarla yÜksek konsantrasyonlarda spesifik IgM antikorları saptanmıştır (1,14).

Yapılan bir alıbmada 10 brusellozlu olgudan tÜm Ünserumlarında *E.coli* O157 LPS'leri ile reaksiyon verdiÜi, buna karbür ancak bazý serumlarında *Y.enterocolitica* O9 LPS'leri ile reaksiyon verdiÜi gşsterilmi. Aynıkarbonhidrat sekansları Ün paylaþmalarına karbür, serolojik reaksiyonlarda gşzlenen bu farklı Ün *Y.enterocolitica* O9'un LPS molekÜllerindeki farklı fiziksel konfigürasyondan kaynaklanabileceÜi dÜÜnlÝlmÝþtýr. Sonu ta farklı bir gşrÝþ olarak *E.coli* O157, *Y.enterocolitica* O9, *B.abortus* ve *B.melitensis* O抗jenleri aynı karbonhidrat yapılarla paylaþsa da, bu benzerliklerin aynı apraz serolojik reaksiyonlarla sonu lanmasýný gerekmediÜi şne sÝrÝlmÝþtýr (6).

Dört yaþında HUS tanısı konulan ve dÜkkÝ kÝltýrýnden *E.coli* O157:H7 izole edilen bir olguda *B.abortus* ag-

Tablo 2. Grupların Ortalama, Minimum ve Maksimum Değerleri

Gruplar	Ortalama ± SD	Minimum	Maksimum
<i>E.coli</i> *	1/22.80 – 34.99	0	>1/160
Malignite	1/16.00 – 30.51	0	>1/160
Kontrol	1/3.20 – 8.86	0	1/40

* p< 0.05

İYtinasyon titresi 400 ve *E.coli* O157 agİYtinasyon titresi 6400 olarak saptanmış ve bu sonucun apraz reaksiyona baÜÜ oldugu gşsterilmiştir (7). Yukarıda *E.coli* O157 su-bu ile ilgili olarak yapýlan bu alýmlarý yanýnda bizim alýmamýzda, serolojik idantifikasiyon yapýlmaksýn di-Üer *E.coli* sußlarý ile ortaya ïkan infeksiyonlara baÜÜ olarak da yalancý pozitifliklerin oluþabileceÜi gszlendi ve *E.coli* grubu ile kontrol grubu arasýnda, *B.abortus* antijenleri ile elde edilen ortalama agİYtinasyon titreleri ba-kýmýndan istatistiksel olarak anlamlýbir fark olduðu sap-tandý (Tablo 1).

, albinomazda bruselloz gibi RESÜ tutan, bazen de klinik ve laboratuvar bulguları bakımından benzer szellilikler gsstereabilen lenfoma ve lşsemili olguları serumlarında da, *Brucella* antijenleri ile apraz reaksiyon verebilecek anti-korları araştırdık. Ancak titrasyon deÜerleri bakımından bu olgular ile kontrol grubu arasında anlamlı bir fark olmadı. Ünlü gszledik (Tablo 1).

Canbolat ve Karakartal (15)’ın yaptığı bir alıbmada, normal serumlarda *Brucella* antijenlerine karşı olumsuz antikorlara hiç rastlanmadığı halde, 34 lenfomalı hasta serumundan 5’inde (%14.7), 66 lşkozlu hasta serumundan 1’inde (%1.51) aynı antikorlarla pozitif olduğunu bildirilmiştir. Yapılmış başka bir alıbmada ise, klinik tablosu bruselloza benzeyen hastalarlardan 25 tüberkülöz, 15 sırma, 25 aktif lenfoma, 25 sarkoidoz, 60 kollajenoz ve 100 nedeni bilinmeyen ateş olgusunun serumlarında *Brucella* antijenleri ile apraz reaksiyon araştırma ve sadece 2 olguda (1/20 ve 1/40 dilasyonlarda) pozitif reaksiyon saptandığı bildirilmiştir (16).

Genel popülasyonda *Brucella* aglütininleri baküldürmektedir. alümmamýzda kan donşrlerinden oluþan kontrol grubunda *Brucella* aglütinin titrelerinin seropozitiflik oraný 1/40 dilüzyonda %3, 1/20 dilüzyonda %10 bulunmuþ (Tablo 1), yapýlan bir alümdede ise aynýoran %8 olarak bildirilmiþtir (17). Uzman bülgesindeki genel popülasyon Ýzerinde yapýlan bir alümdede ise %2 oranýnda seropozitiflik saptanmýþ ve bu seropozitifliðin apraz reaksiyonu baþýý olarak *Y.enterocolitica* O9, *E.coli* O157:H7, *Vibrio cholerae*, *Francisella tularensis* ve *Salmonella* serotip O:30 suflarý da dahil olmak üzere diðer mikroorganizmalara baþýý olarak gþzlenebileceði Ýzerinde durulmuştur (2-5,8,18).

Sonu ta tÝm bu bulgular ve bizim bulgularÝnÝ brusel-
loz Ýpheli olgularda, *E.coli* O157 yanÝnda diÜer *E.coli* se-
rotiplerine karþý olusan antikorlarÝn da, *Brucella* antijenleri
ile yalancý pozitif sonu lara yol a abileceÜini doÜrulamak-
tadÝ.

alýnamýda Býpheli bruselloz olgularýn serolojik tanýnda ve szellikle sýnýnda pozitifliklerin deÜerlendirilmesinde, şencelikle *E.coli* infeksiyonlarýndan kaynaklanabilecek yalancý pozitifliklerin dikkate alýmasý gerektiÜ so-nucuna yardýk.

Kaynaklar

- İtinasyon titresi 400 ve *E.coli* O157 aglİtinasyon titresi 6400 olarak saptanmış ve bu sonucun apraz reaksiyona baÜÝ olduðu gÙsterilmiþtir (7). Yukarıda *E.coli* O157 suðu ile ilgili olarak yapýlan bu alýmalarý yanýnda bizim alýmamýða, serolojik idantifikasiyon yapýlmaksýn diÜer *E.coli* suðlarý ile ortaya ïkan infeksiyonlara baÜÝ olarak da yalancý pozitifliklerin oluþabileceÜi gÙzlendi ve *E.coli* grubu ile kontrol grubu arasýnda, *B.abortus* antijenleri ile elde edilen ortalama aglİtinasyon titreleri bakýmýndan istatistiksel olarak anlamlýbir fark olduðu saptandý (Tablo 1).

, alýmamýða bruselloz gibi RESÜ tutan, bazen de klinik ve laboratuvar bulgularý bakýmýndan benzer szellikler gÙsterebilen lenfoma ve lÙsemili olgularýn serumlarýnda da, *Brucella* antijenleri ile apraz reaksiyon verebilecek anti-korlarý araþtýrdýk. Ancak titrasyon deÜerleri bakýmýndan bu olgular ile kontrol grubu arasýnda anlamlýbir fark olmadý ÜñÝ gÙzledik (Tablo 1).

Canbolat ve Karakartal (15) ðün yaptýlý bir alýmada, normal serumlarda *Brucella* antijenlerine karþýoluþmuþ antikorlara hi rastlanmadýlý halde, 34 lenfomalý hasta serumundan 5ünde (%14.7), 66 lÙkozlu hasta serumundan 1ünde (%1.51) ayný antikorlarýn pozitif olduðu bildirilmiþtir. Yapýlan baþka bir alýmada ise, klinik tablosu bruselloza benzeyen hastalıklardan 25 tÝberkÝloz, 15 sÙma, 25 aktif lenfoma, 25 sarkoidoz, 60 kollajenoz ve 100 nedeni bilinmeyeði olgusunun serumlarýnda *Brucella* antijenleri ile apraz reaksiyon araþtýrlýlý ve sadece 2 olguda (1/20 ve 1/40 dilÝsyonlarda) pozitif reaksiyon saptandýlýbildirilmiþtir (16).

Genel popÜlasyonda *Brucella* aglİtininleri bakýmýndan deÜisik oranlarda seropozitiflik saptanabilemektedir. , alýmamýða kan donþerlerinden oluþan kontrol grubunda *Brucella* aglİtinin titrelerinin seropozitiflik oraný 1/40 dilÝsyonda %3, 1/20 dilÝsyonda %10 bulunmuþ (Tablo 1), yapýlan bir alýmada ise aynýoran %8 olarak bildirilmiþtir (17). Umman bÙlgesindeki genel popÜlasyon Ýzerinde yapýlan bir alýmada ise %2 oranýda seropozitiflik saptanmış ve bu seropozitifliÜin apraz reaksiyona baÜÝ olarak *Y.enterocolitica* O9, *E.coli* O157:H7, *Vibrio cholerae*, *Francisella tularensis* ve *Salmonella* serotip O:30 suðlarý da dahil olmak Ýzere diÜer mikroorganizmalara baÜÝ olarak gÙzlenebileceÜi Ýzerinde durulmuþtur (2-5,8,18).

Sonu ta tÙm bu bulgular ve bizim bulgularýný bruselloz bÙpheli olgularda, *E.coli* O157 yanýnda diÜer *E.coli* serotiplerine karþý oluþan antikorlarýn da, *Brucella* antijenleri ile yalancý pozitif sonu lara yol a ãibileceÜini doðrulamak-tadý.

, alýmamýða bÙpheli bruselloz olgularýný serolojik tanýnda ve szellikle sÙnýnda pozitifliklerin deÜerlendirilmesinde, sÙncelikle *E.coli* infeksiyonlarýndan kaynaklanabilecek yalancý pozitifliklerin dikkate alýmasý gerektiÜi sonucuna vardýk.

Kaynaklar

 1. Chart H, Scotland SM, Rowe B. Serum antibodies to *Escherichia coli* serotype O157:H7 in patients with hemolytic uremic syndrome. *J Clin Microbiol* 1989; 27: 285-90
 2. Gourdon F, Beytout J, Reynaud A. Human and animal epidemic of *Yersinia enterocolitica* O9, 1989-1997, Auvergne. *Emerg Infect Dis* 1999; 5: 719-21
 3. Kittelberger R, Bundesen PG, Cloeckaert A. Serological cross-reactivity between *Brucella abortus* and *Yersinia enterocolitica* O9. Evaluation of the -M and -C epitope antibody response for the spesific detection of *B. abortus* infection. *Vet Microbiol* 1998; 60: 45-57
 4. Drancourt M, Brouqui P, Raoult D. Afipia clevelandensis antibodies and cross-reactivity between *Brucella* spp and *Yersinia enterocolitica* O9. *Clin Diagn Lab Immunol* 1997; 4: 748-52
 5. Gerbier G, Garin-Bastuji B, Pouillot R. False positive serological reactions in bovine brucellosis: evidence of the role of *Yersinia enterocolitica* serotype O9 in a field trial. *Vet Rec* 1997; 28: 375-83
 6. Chart H, Okubadejo A, Rowe B. The serological relationship between *Escherichia coli* O157 and *Yersinia enterocolitica* O9 using sera from patients with brucellosis. *Epidemiol Infect* 1992; 108: 77-85
 7. Notenboom RH, Borczyk A, Karmali MA, Duncan LMC. Clinical relevance of a serological cross-reaction between *Escherichia coli* O157 and *Brucella abortus*. *Lancet* 1987; 26: 745
 8. Idris MA, MaÙwald M, El-Mauly KN, Ruppel A. Human brucellosis in Dhofar, Sultanate of Oman. *J Trop Med Hyg* 1993; 96: 46-50
 9. Young EJ. *Brucella* species. In: Mandell GL, Bennett JE, Dolin R, eds. *Mandell, Douglas and Bennett's Principles and Practice of Infectious Diseases*. Fourth ed. New York: Churchill Livingstone, 1995: 2053-60
 10. Verstreate DR, Creasy MT, Caveney NT, Baldwin CL, Blab MW, WÙnter AJ. Outer membran proteins of *Brucella abortus*: isolation and characterization. *Infect Immun* 1982; 35: 979-89
 11. Cloeckaert A, Verger JM, Grayon M, Vizcaino N. Molecular and immunological characterization of the major outer membrane proteins of *Brucella*. *FEMS Microbiol Lett* 1996; 145:1-8
 12. Kittelberger R, Laybourn BJ, Reichel MP, Ross GP, Lisle GW, Joyce MA. Attempted definition by immunoblotting of the causes of reactivity in suspected false-positive sera in the *Brucella ovis* complement fixation test. *NZ Vet J* 1996; 170-4
 13. Griffiths E, Stevenson P, Thorpe R, Chart H. Naturally occurring antibodies in human sera that react with the iron-regulated outer membran proteins of *Escherichia coli*. *Infect Immun* 1985; 47: 808-13
 14. Chart H, Scotland SM, Smith HR, Rowe B. Antibodies to *Escherichia coli* O157 in patients with haemorrhagic colitis and haemolytic uraemic syndrome. *J Clin Pathol* 1989; 42: 973-6
 15. Canbolat A, Karakartal G. Malign lenfoproliferatif hastalıklarda *Brucella* antijenine karþý oluþan antikor insidansý [...zet]. In: TÝmbay E, AnÛ ..., Karakartal G, eds. 1. Ulusal Infeksiyon Hastalıkları Kongresi (20-23 Nisan 1987, Úzmir) Kongre Kitabi. Ústanbul: TÝrk Mikrobiyoloji Cemiyeti Yayýný 1987: 235
 16. Mert A, Tabak F, Dumankar A, et al. KliniÜi bruselloza benzeyen hastalıklarda aglİtinasyon testleri ile bruselloza antikorlarý aranmasý [...zet]. In: Eraksoy H, Yenen OP, eds. 5. Ulusal Infeksiyon Hastalıkları Kongresi (4-6 EylÜ 1995, Ústanbul) Kongre Kitab. Ústanbul: TÝrk Mikrobiyoloji Cemiyeti Yayýný 1995: 74
 17. Kalkan A, Felek S, Akbulut A, Papila, KÝÝ SS. Risk gruplarýnda *Brucella* aglİtinin titrelerinin daÜÜÝÝve alýma sÙresinin seropozitifiÜe etkisinin araþtýrlýmasý [...zet]. In: AÙa fidan A, Badur S, KÝylek i G, eds. XXVII. Türk Mikrobiyoloji Kongresi (7-10 Mayý 1996, Antalya) Program ve Ýzett Kitabi. Ústanbul: TÝrk Mikrobiyoloji Cemiyeti ve Klinik Mikrobiyoloji ve ïnfeksiyon Hastalıklarý DerneÜi, 1996: 133
 18. Goicochea CE, Gotuzzo E, Carillo C. Cholera-*Brucella* cross-reaction: a new potential diagnostic problem for travelers to Latin America. *J Travel Med* 1996; 3: 37-9